

De seks DFFU-fora:

Hvad arbejder de med, og hvordan kan du bruge dem?

- **Bestyrelserne i de seks DFFU-fora og**
Hans Henrik Rasmussen, redaktør, REVY

Hvad laver de seks fora under DFFU egentlig, og hvordan kan du drage fordel af dem i dit arbejde? Det sætter vi fokus på her, hvor REVY har bedt hvert forum om at fortælle lidt om deres arbejde og de aktiviteter, de arrangerer. Det kommer til at handle om alt fra metadata til forskningsintegritet over Danbibs brugergrænseflade til god statistikpraksis og generativ AI, så forhåbentlig er der også et forum, som lige præcis er interessant for dig. I så fald er du også altid meget velkommen til at kontakte de forskellige fora for at høre om kommende arrangementer eller lignende – eller måske om, hvordan du selv kan tage del i arbejdet.

Forum for Læring, Informationskompetence, Pædagogik og Didaktik (FLIP'D)

FLIP'Ds primære mål er at styrke og udbrede interessen for de undervisnings- og læringstilbud, som fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne tilbyder deres brugere: studerende, undervisere, forskere og andre ansatte. Især inden for de klassiske discipliner af informationskompetence. Og derudover at videndele på tværs af uddannelseslandskabet og i alle sektorer inden for videregående uddannelse. Vi i FLIP'D repræsenterer alle lag fra erhvervs-

“ **Hvad er det, der rører sig på ungdomsuddannelserne i dag, og hvad betyder det for det arbejde, vi skal varetage i fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne?**

akademi over professionshøjskole til universitetsniveau.

'Leg i biblioteksundervisningen'

FLIP'D arrangerer konferencer og temadage med fokus på netværk og strategiske partnerskaber med fag- og forsknings- og uddannelsesbibliotekernes moderinstitutioner. Vi bestræber os på at udvælge aktuelle emner med fokus på både pædagogiske og didaktiske metoder i undervisningen på bibliotekerne. Indholdet har drejet sig om nærmest alle aspekter af undervisning herunder at møde studerende med udfordringer eller divergerende behov, forskningsintegritet, akademisk håndværk, digitale forskningsværktøjer samt brugen af AI i en underviserkontekst.

Vi tilstræber at afholde en conference hvert andet år, og i de år, hvor der ikke afholdes conference, afholdes en temadag. Af temadage har vi blandt andet arrangeret dage med temaer som 'Leg i biblioteksundervisningen', 'Online-undervisning der lykkes (COVID tema)', 'Når

kildekritikken møder fake news' og 'Trivsel og læring'.

Hvad rører sig på ungdomsuddannelserne?

Seneste konference fandt sted i efteråret 2024 i Svendborg og havde overskriften 'Overgangen fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse – hvordan udfordrer det vores forståelse af informationskompetence?' På konferencen dykkede vi ned i informationskompetencebegrebet for at få en større forståelse for, hvad de unge har med i rygsækken fra gymnasiet, når de begynder på en videregående uddannelse. Hvad er det, der rører sig på ungdomsuddannelserne i dag, og hvad betyder det for det arbejde, vi skal varetage i fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne? Hvad møder de unge på gymnasierne i forhold til undervisning i informations- og litteratursøgning, og hvordan er overgangen fra gymnasium til universitet?

Pt. består bestyrelsen af det maksimale antal, som er otte medlemmer inklusive forperson, og medlemmernes fordeling sikrer en bred repræsentation fra alle landsdele.

Metaforum

Metaforum er en faglig bestyrelse under DFFU, der arbejder med metadata, katalogisering og informationsstruktur på fag-, forsknings- og uddannelsesbiblioteker. Metadata er ikke længere kun et spørgsmål om korrekt katalogisering og faste felter. Det spiller i dag en stadig større rolle for synlighed, adgang og sammenhæng i bibliotekernes systemlandskaber, og inden for de sidste par år er der opstået nye arbejdsformer og teknologier, der påvirker metadata praksis.

Bestyrelsen i Metaforum bestræber sig på at have fokus på både nutiden og fremtiden, og vi følger og videreformidler udviklingen inden for nationale og internationale standarder for metadata. Et af vores fokuspunkter lige nu er RDA (Resource Description and Access – et internationalt regelsæt for katalogisering), og de påvirkninger det vil have for katalogisering og datavisning.

Bestyrelsens arbejde består primært i planlægning og afholdelse af temadage og arrangementer i DFFU regi. Metaforum har blandt andet afholdt temadage om emner som nye katalogiseringsprincipper, autoritetsdata, metadata til forskningsdata og samspillet mellem systemer. Arrangementerne kombinerer

“ **Metaforums arrangementer henvender sig til personer, der arbejder med metadata i praksis og ønsker inspiration, overblik og nye vinkler på et fagområde i konstant udvikling** ”

rer oplæg fra både eksterne eksperter og kolleger fra medlemsinstitutionerne med god tid til dialog og erfaringsudveksling.

'Robotterne kommer'

Vi har inden for de sidste år blandt andet afholdt disse temadage:

- 'Danbib i nye klæder' – en dag dedikeret til udviklingen af Danbibs brugergrænseflade og hvordan dette påvirkede søgninger og resultatvisning
- 'Et kig i krystalkuglen' – en temadag om udviklingen i RDA samt muligheder for brug af AI ved metadataproduktion
- 'Robotterne kommer': AI's påvirkning på katalogisering og datavisning' – en temadag, der omhandlede, hvordan kunstig intelligens allerede påvirker metadataarbejdet samt hvilke faglige spørgsmål og muligheder det rejser.

Derudover har vi senest afholdt et kaffemøde med titlen 'Digitalt Kaffemøde om RDA', som var et kaffemøde, hvor DBC Digital gav en kort status på arbejdet med RDA. Herudover begynder vi snart at kigge på vores næste kaffemøde, men her kan vi desværre endnu ikke løfte sløret for, hvilke overvejelser vi har gang i.

Metaforums arrangementer henvender sig til personer, der arbejder med metadata i praksis og ønsker inspiration, overblik og nye vinkler på et fagområde i konstant udvikling.

Netværk for forskningsunderstøttende services (NEFUS)

NEFUS er et fagligt forum for medarbejdere på forsknings- og uddannelsesbiblioteker, der arbejder i krydsfeltet mellem bibliotek, forskning og services til forskere. Netværket samler erfaringer fra en bibliotekshverdag tæt på forskningsmiljøerne og har fokus på vejledning i forskningsværktøjer og databaser, systematiske litteratursøgninger, bibliometri, open access, forskningsregistrering og formidling samt forskningsdatamanagement. Fællesnævneren er ønsket om at gøre det lettere for forskere og institutioner at navigere i krav, metoder og muligheder i en forskningsverden i konstant udvikling.

NEFUS' formål er at styrke og udvikle forskningsunderstøttende services på DFFU-bibliotekerne gennem videndeling og samarbejde. Det sker, når kolleger deler metoder, skabeloner, erfaringer og gode greb – og når netværket åbner for nye perspektiver ved at hente inspiration fra andre fagområder og fra den bredere omverden. I praksis fungerer NEFUS som et rum for idéudvikling, sparring og erfaringsudveksling, hvor det er muligt at drøfte både etablerede services og nye behov. Det gør netværket til et godt fælles afsæt til at omsætte krav og tendenser i forskningen til konkrete biblioteksydelser, der kan implementeres lokalt.

Forskerservice som et professionelt felt

NEFUS afholder typisk:

- en større konference hvert andet år – senest Alt hvad du skal bruge til et (systematisk) litteratur review i november 2023
- i de mellemliggende år en temadag – senest Workshop om søgning efter forskningsdata i november 2024
- derudover online kaffemøder arrangeret ad hoc, når et emne kalder på hurtig erfaringsudveksling – senest om Det nye danske kodeks for forskning i maj 2026

I NEFUS' bestyrelse arbejder vi for at sikre, at vores aktiviteterrammer aktuelle udfordringer og kompetencebehov i sektoren, og vi beskæftiger os med en bred vifte af emner fra datasøgning og forskningsdata til AI literacy, forsk-

Vi beskæftiger os med en bred vifte af emner fra datasøgning og forskningsdata til AI literacy, forskningsintegritet og de nye krav, der kan følge af opdaterede og nye love, regler og politikker

ningsintegritet og de nye krav, der kan følge af opdaterede og nye love, regler og politikker.

Udvikling af forskerservice

Vi opsamler input fra kolleger og følger udviklingen i forskningslandskabet for at finde temaer og de rette formater: Der er både plads til oplæg, workshops og hands on-afprøvelse – og til samtaler, hvor kolleger kan spejle deres lokale praksis i andres og tage konkrete idéer med hjem.

Bestyrelsen samarbejder også gerne med andre af DFFU's fora om arrangementer, når det giver faglig mening – eksempelvis SUMMIT, der arrangeres af alle DFFU-fora i fællesskab. For deltagere og medlemsbiblioteker er gevinsten et netværk, der både kan løfte kompetencer, pege på nye opgaver og styrke fælles udvikling på tværs af institutioner. NEFUS er dermed ikke blot en arrangementsgruppe, men et forum til udvikling af forskerservice som et professionelt felt.

Vil du høre mere om netværket, er du meget velkommen til at kontakte et af bestyrelsesmedlemmerne, og hvis du vil være med i bestyrelsen, så hold øje med ForskBibListen, hvor der udskrives valg hvert år i november.

Forum for Elektroniske ressourcer

I Forum for Elektroniske ressourcer beskæftiger vi os med alle aspekter af elektroniske informationsressourcer, databaser og forsknings- og uddannelsesunderstøttende software, herunder:

- Hvad må vi med dem?
- Hvordan stiller vi dem til rådighed?
- Hvad gør vi, når priserne stiger, og bevil-
lingerne falder?
- Hvordan måles og monitoreres
forbruget?
- Og hvad sker der med open access, pub-
liceringsaftaler, nye AI-værktøjer, der
præsenteres hurtigere, end vi kan nå at
beslutte, hvilke der ville være det bedste
valg, bibliotekernes budgetter og meget
mere?

Der er nok at tage fat på, og vi forsøger at sætte fokus på nogle af emnerne på de årlige tema-
dage og er ligeledes med ved roret på Sum-
mit. Det er også her, der er basis for debat og
erfaringsudveksling med kolleger på tværs af
institutionerne og for at møde nogle af leve-
randørerne.

Denne erfaringsudveksling nyder vi også
godt af internt i gruppen på de jævnlige
Zoom-møder, hvor vi kan tage en vending på
licenslandskabet, få gode råd fra hinanden,
når der er bøvl med proxyadgange, dele gode
workflows, give tips til forhandlingstaktik og
diskutere lyksalighederne/genvordighederne
ved statistikkens væsen.

Sidstnævnte har vi i øvrigt i støbeske-
en som tema til efterårets temadag. Så lad os
sammen gøre licensstatistik til et hot topic
dette efterår!

Hvad er god statistikpraksis?

For hvad er Counter egentlig for en størrelse?
Hvad er god statistikpraksis ifølge Danmarks
Statistik? Hvilke statistikværktøjer bruger
de forlag og leverandører, der ikke er Coun-
ter-compliant? Og hvordan benytter vi brugs-
statistikken i praksis ude på FFU-biblioteker-
ne? For er den forbrugsstatistik, der leveres,
så pålidelig og sammenlignelig, at den kan
bruges som grundlag for at træffe beslutnin-
ger i forhold til fornyelse eller opsigelse? Stay
tuned!

Og hvis der er nogen derude, der føler sig
lokket til at være med i et fagrelevant forum
med udvikling og hygge i højsædet, byder vi
også nye medlemmer velkommen. Vi har lige
nu repræsentanter fra (nævnt i rutelogisk
rækkefølge): AAU, VIA, SDU, CBS, KB, DTU.
En bred skare, der kan bidrage med forskellige
vinkler på temaer for forummets virke.

“ Hvis der er nogen derude,
der føler sig lokket til at
være med i et fagrelevant forum
med udvikling og hygge i højsæ-
det, byder vi også nye medlem-
mer velkommen

Forum for formidling af ophavsret

Ophavsret udgør et vigtigt arbejdsfelt for fag-,
forsknings- og uddannelsesbiblioteker. Med-
arbejdere inden for sektoren støder ofte på
spørgsmål relateret til brug, deling og formid-
ling af ophavsretligt beskyttet materiale. Det
er derfor en naturlig del af DFFU's arbejde at
understøtte videndeling og kompetenceop-
bygning på dette område. Denne opgave løf-
tes af Forum for formidling af ophavsret, der

“ Forummet har aktuelt et
særligt fokus på de ophavs-
retlige problemstillinger, der
knytter sig til anvendelsen af
kunstig intelligens blandt andet i
forsknings- og undervisnings-
sammenhænge

siden 2013 har fungeret som ramme for faglig
udvikling og erfaringsudveksling i DFFU. Fo-
rummet inkluderer medlemmer fra både pro-
fessionshøjskole- og universitetsbiblioteker.

Forummet overordnede formål er således
at bidrage til større indsigt i ophavsret og un-
derstøtte kvalificeret formidling af emnet på
tværs af forskningsbibliotekssektoren. Mål-
gruppen er alle ansatte på fag-, forsknings- og
uddannelsesbiblioteker, som arbejder med in-
formation, vejledning, undervisning eller an-
dre opgaver, hvor ophavsret indgår som en del
af praksis.

Fagligt sparringsorgan

Ud over de formidlingsrettede aktiviteter har forummet en funktion som fagligt sparringsorgan for DFFU's hovedbestyrelse i spørgsmål, der vedrører udviklingen inden for ophavsret og de konsekvenser, den udvikling kan have for fagbiblioteksområdet. Forummet sparrer blandt andet med hovedbestyrelsen, når Kulturministeriet sender ophavsretslovsændringer i høring.

Forummet har aktuelt et særligt fokus på de ophavsretlige problemstillinger, der knytter sig til anvendelsen af kunstig intelligens, blandt andet i forsknings- og undervisnings-sammenhænge.

Et tilbagevendende element i forummets arbejde er faglige temadage og online kaffemøder, hvor relevante emner inden for ophavsret behandles i et fagligt perspektiv. Her kastes der lys på den aktuelle nationale og internationale udvikling inden for ophavsret, blandt andet inden for EU-lovgivning, men også mere praktiske problemstillinger, som medarbejdere møder i det daglige arbejde. Den overordnede ambition er at styrke deltagernes faglige grundlag og praktiske redskaber i supporteringen af studerende, forskere og undervisere.

Af tidligere arrangementer kan blandt andet nævnes en temadag, der omhandlede ophavsret til forskningspublikationer, herunder Rights Retention Strategy og Copyright Transfer Agreements. Og den 10. juni i år afvikler forummet et kaffemøde, der omhandler ophavsret og AI, hvor professor i ophavsret Morten Rosenmeier vil holde oplæg.

Forum for Markedsføring

Hvordan styrker vi bibliotekets synlighed og gennemslagskraft gennem branding og kommunikation? Hvordan sørger vi for, at vores brugere kender bibliotekets services, systemer, events, undervisning, licenser og alt det andet, vi tilbyder?

Disse spørgsmål er omdrejningspunktet for Forum for Markedsføring i DFFU – og netop nu inviterer vi flere kolleger, der arbejder med formidling og kommunikation, til at blive en del af fællesskabet.

Forum for Markedsføring er et fagligt netværk, hvor vi deler viden, erfaringer med konkrete værktøjer og drøfter nye metoder og tilgange til blandt andet brugen af sociale medier og generativ AI. I forummet ønsker vi at udvide kredsen af aktive medlemmer, og vi vil meget gerne tiltrække deltagere fra forskellige

“ Hvordan sørger vi for, at vores brugere kender bibliotekets services, systemer, events, undervisning, licenser og alt det andet, vi tilbyder? ”

bibliotekstyper og fra hele landet, så forummet afspejler den mangfoldighed og diversitet, der findes i DFFU-bibliotekerne.

Flere deltagere i forummet vil give flere perspektiver og nuancer, mere videndeling og dermed i sidste ende en stærkere formidling af bibliotekernes services. Vi ønsker at skabe et trygt rum, hvor både erfarne og nye inden for formidlingsarbejdet kan få inspiration og sparring.

Et aktivt fagligt fællesskab

Vi står bag en række aktiviteter, herunder temadage, digitale kaffemøder, forummøder samt oplæg og workshops på DFFU Summit. Aktiviteterne spænder fra strategiske og analytiske emner til mere praksisnære oplæg og konkret erfaringsudveksling. Forummet mødes oftest online, suppleret med et par fysiske møder årligt. På møderne deler vi viden og planlægger forummets aktiviteter.

Nogle eksempler på vores arrangementer og oplæg er:

- Kend dine studerende – hvordan kommunikerer du med den unge generation?
- Generativ AI – et godt værktøj til markedsføring af biblioteket?
- Nudging & Bæredygtighed – sådan skaber du positive adfærdsændringer
- Hvad biblioteket bør vide om menneskets begrænsede rationalitet
- Fra Kontrolrum til Resonansrum – når du vil skabe afgørende øjeblikke i studerendes liv med læring

Alle, der har interesse i bibliotekernes formidling og synlighed, er velkomne i forummet – uanset erfaring, stilling og organisatorisk tilknytning. Har du lyst til at høre mere om forummets aktiviteter og mulighederne for at deltage, så skriv endelig til os.

* På dfdf.dk/fora kan du blandt andet se kontaktoplysninger på forpersonerne i de seks fora.

Er du med i et andet fagligt forum, som læserne af REVY fortjener at vide mere om? Så skriv meget gerne til redaktør Hans Henrik Rasmussen på hhr@dfdf.dk.